

Ízlésformáló textilképek

Ami még eddig soha sem volt tapasztalható az egyetemen, egyetlen klubbeli kiállításon sem, az most végre megtörtént. Ott-honosabbá vált az amúgy is nagyon kellemes környezet. Mindezt Kecskés Agnes iparművész kitűnő munkáinak köszönhetjük, s egyszersmind elismerés illeti a klubvezető szerencsés választását is, mert ezzel a kiállítással újabb bizonyítást nyert az elképzelés, hogy a helyiség adottságainak a nagy méretek felelnek meg leginkább. A JATE-klub új kiállításának a kellemes érzést fokozza az is, hogy az átgondolt rendezés eredményeképpen a legtöbb textilkép olyan jól érvényesül a helyen, mintha oda tervezték volna. Szinte érdemes lenne a folyosót így „beöltöztetve” hagyni, mert a szép munkák, a fiatal művész fantázia gazdagsága és tehetsége mellett, ragyogó példáját adják a kézi-

festésű textiliák otthon teremtő, környezetformáló hatásának. Kecskés Agnes pár évvel ezelőtt végzett az Iparművészeti Főiskolán, s miután gyári textil-tervezőként hosszabb ideig végigjárta a fiatal művészdiplomások között, kénszermegoldásokkal tetelődött pályakezdését, még fiatal művészként önállósította magát és jelenleg — divatos szóval élve — „szabadúszóként” álmodhatja vászonra legszebb terveit. Beszélgetésünk során mégis ki-

derült, hogy néhány közéleti megrendelésen kívül alig van társadalmi igény ezekre a nagyon is falakra, lakásokba teremtetett textilképekre. Evente több tízezer lakást építünk, ezek legtöbbje lakótelepi blokkház, egyéni ízlésre alig alakítható belső terekkel. Elgondolkodtat, hogy ez a kifejezetten dekoratív műfaj, ezek az otthonokba, óvodákba, klubokba, társalgóba festett kelmék alig találhatnak vevőre. Különösen akkor elgondolkodtató a jelenség, ha hozzátesszük, hogy a kézfestésű textilek négyzetméterének ára azonos egy közepes minőségű nadraganyagével. (!) Lehet, hogy baj van országos méretekben az emberek ízlésének fejlesztésével (hiányossága ez az iskolai oktatásunknak), s talán a Képcsarnok Vállalat sem tesz meg minden tőle telhetőt a műfaj népszerűsítéséért?!

Ez a kiállítás — úgy vélem — egyben meg is kedvelteti látogatóival a textilművészetet e kevésbé ismert ágát, s talán sokakban felmerül az igény „majdani” saját lakásának otthonosabbá tételére, esetleg éppen hasonló, művészi kivitelű textillakkal. S ez mindenképpen nagy erénye Kecskés Agnes kiállításának. Kivételes színérzékről, harmonikus alkatú iparművészről vallanak a munkák. Játékos mesélőkedv, könnyedség, derű sugárzik valamennyiről. A magas fokú stílus az egyik művénél sem válik öncélúvá. A „Lepke” címmel illelhető kompozíciója például a tetszetőség és az esztétikai élvezet mellett még tartalmi asszociációkat is lehetővé tesz. Alkotó fantáziájának igazi erényeit, egyéni hangvételt nagyméretű „tematikus” munkáiban, intim hangulatú, bájos futóiban találhatjuk meg legjobban. Kevésbé tisztázottak szecsessziós ízű, talán túl sok színnel megoldott textiljei. Kicsit idegenül hatottak a többi dekoratívabb, a népművészet motívumkincsét is asszimiláló művek mellett.

Figyelemreméltó bemutatkozás ez a kiállítás, nemcsak a művész tehetsége miatt, hanem azért is, mert figyelmébe ajánlható azoknak, akik közintézményeink, óvodáink, bölcsődéink, iskoláink, művelődési otthonaink, egyáltalán környezetünk ízlésesebbé, otthonosabbá tételére hivatottak. S éppen ezért merül fel a szemlélőben az a gondolat, hogy bár nem egy fiatal művész bizonyította távlataival, ötletgazdag munkáival korszerű szemléletét, fejlett ízlését, mégis törvénytörőnek tűnik, hogy környezetét értelmessé és esetenként üzleti okok miatt megalkuvásra kényeszerűl.

T. A.

A kezdet jót ígér

Kettős bemutatóval és dupla sikerrel kezdte a színi évadot a Szegedi Nemzeti Színház. Szeptember 21-én Shakespeare: Vízkeresztjének kitűnő előadását vastappsal jutalmazta a közönség. Másnap este Schöntan—Keller: A szabin nők elrablása című zenés komédia premierjén sem maradt el a megérdemelt siker. Nem ak-

runk elhamarkodott következtetésekbe kezdeni, („új szelek fúdogálnak Thália templomában”) csupán fokozott érdeklődéssel és bizakodással tekintünk a szezon újabb bemutatói elé, hiszen a kezdet jót ígér. Legalább hasonló előadásokat kívánunk a színháznak és közönségének.

A Vízkereszt rendezője, Sándor János választotta a nemesebb alapanyagot. A darab sikerének abszolút garanciája a szerző személye. A szenilális Williams puritán szövegtényvet bocsát a rendelkezésre, amelyből egy tehetséges rendező és egy összeszokott, fegyelmezett és lelkes együttes kihozhatja a sikert kívánhat. Nem Shakespeare akaratát méltatni, hanem a vígjáték színreállításának érdemeit. Akiket közvetlenül maga előtt lát a néző a háromórás játékban, a színészek szinte kivétel nélkül nagyszerű alakítással „lepték meg” a premier közönségét. Látszott, hogy mindannyian kedvüket lelték a játékban, tudásuk legjavát igyekeztek nyújtani.

A cselekmény fő szála, az állóruhásdi okozta, elsősorban szerelmi bonyodalom, amelynek során a szerelmesek kissé sematikus, „lebegő” figuráik köré életteliséggel levegőt varázsolnak a főbb mellékszereplők. Ezek Shakespeare igazi teremtményei; nem Boffen Tóbiás, a maga borpiros képével, mohó szerelmével, pityókos esetlenségével, élnívágyásával, ravaszságával és mókázó kedvével. Ezt az alakot „töltötte be” Kovács János ma-

„Jegyzőkönyv”

Színhely — itt is, ott is
Időpont — kolezsbuli
Eset — üveg, pohár, részeg hallgatók
Megjegyzés — hangzavar
Észrevétel — nem volt (olyan ész, amely vette volna)
Szankció — törje rajta (ne az újabb üvegeket!) a fejét más!!!
— sz —

Vágiék és a klub

Vágiékat különösképpen nem kell bemutatnom. Az Egyetemi Színház előadásain, koncerteken, sőt bálokon is számos esetben találkozunk már velük. Jelenleg hivatalosan is helyt kaptak az egyetemi klub életében. A már meglévő jó kapcsolatok lényegében legalizálódtak. Erről beszélgettem az együttes vezetőjével, Vági Laci-val.

— Ugy tudom, az együttes megalakulása nem mondható éppen szokványosnak, hogyan történt?
— Valóban a kezdet és az idáig megtett út nem volt sima úg. A zenekar tagjai „saját nevelésűek”. Kezde beat-zenészekként jöttünk össze. Jó egy év eltelt, míg a nyilvánosság elé mertünk állni. A beattól indulunk el, majd egyre jobban sodródtunk a progresszívebb muzsika felé, míg végül a free jazz stílusnál kötöttünk ki, ezt találva a mondánivalónk kifejezésére a legalkalmasabbnak. Lényegében ez a stílus az experimentális, szabadon csapongó, sokat próbáló, sokat felfogásnak nyújt teret, a mi célunk is a kísérletezés, az újabb formák keresése. Az együttes tagjainak szoros együttműködése, az összeszokottság, az elképzelések egyszerre való be-

gával ragadó játékkedvvel, ugyanakkor művészi fegyvelmel. Keszeg András, a szerzetreméltóan ostoba, csetlő-botló önmagát leleplezően fecsegő, „elmés”, kiszolgáltatott lovag alakja a derűtlenség másik fő forrása. Ifj. Újlaky László remek komédiázó tehetségéről tett tanúbizonyságot ezúttal. Malvolio valószínűleg molliere-i figura, hiú, nagyravágyó, korlátolt polgár, (ezt hangsúlyozza jelmeze is) akit alaposan rászednek és megtáncoltatnak, végső, fenyegető szavait sem lehet komolyan venni, jókat derülünk a Kátay Endre által példásan megformált udvarmesternen. A bölcs bohóc Shakespeare számos drámájának folytonosan visszatérő és megújuló alakja ezúttal Király Levente hangján „harsánykodik”, énekel, szurkálódik, bölcselkedik és néhány trükköt is bemutat. Király hibátlanul formálta árnyaltatá ezt a korántsem egyszerű szerepet. Martin Márta szép beszéde, egyszerű és nagyvonalú játéka is nagy értéke az előadásnak, jól használta ki a szerepe adta lehetőségeit. Körtvélyessy Zsólt kezdetben mintha túljátszotta volna nem hálás szerepét, a végére azonban ő is hitelessé tudta tenni a herceg kissé romantikus pozó alakját. Déry Mária a bájos-érintelmes és hideg grófnót egyaránt meggyőző művészi erővel keltette életre. Megbízhatóan jól játszott Csernák Árpád, Baranyai Ibolya, Katona András, Szabó István, Konter László, Eltes Kond és villanásnyi szerepében Gémesi Imre.

A Schöntan fivérek színházi műve eredetileg kitűnő komédia, sőt, bohózat a javából, alaposan megfűszerezve poénnal és a helyzetkomikumok sorozásával pergeti a cselekményt. Az viszont kérdéses, hogy Horváth Jenő slágerei és Szemes Iván

szokásos dalszövegei használtak volna a darabnak. Ha ettől eltekintünk, no meg attól, hogy a színészek énekesi teljesítménye erősen differenciált, akkor a konzekvencia: kellemes estét tölthett a néző A szabin nők elrablásának bemutatóján, amelyet Bor József rendezett. Ez pedig néhány paradés szerepnek, illetve alakításnak köszönhető. Mária József ismét testreszabott szerepet kapott. A bohém, ripacs színikdirektor, a melegsívű komédiás alakját azonosulva, meg némi önértékével is játssza. Teheti, telik neki fölényes művészi biztonságából és humorérzékéből. Nagyvonalú komédiázásával és kirobbanó játékkedvvel ő volt az előadás játékmestere. A többiek a hagyományos komédiázás eszközeivel élnek, a szerepek adta lehetőségeket igyekeznek maximálisan kihasználni. Így jut bőszen az elismerésből Egerváry Klárának, Csizmadia Lászlónak, Buday Déry Máriának, Krasznó Klárának, Jachinek Rudolfnak. Mentess József szerepe szerint inkább csak „feladja” a poént, de neki is van néhány tapsfogó gége. Melis Gábor nem tud mit kihozni szerepéből, de nem is tudhatja, hogy igazi színvonaló bonvivánt játszók-e, aranyos rossz fiút, vagy egyáltalán... Bányász Ilona, Marosi Károly, Gyürki István, Zádori István is hoz néhány poént, röpke „jelenésük” idején.

Jut elég csattanó és taps az első felvonásra, a másodikban, amikor halomra dőlnek a szereplők tetőzöldik a hahota árhulám, s dicséretére a darabnak és a színészeknek, a harmadik felvonásra sem fáról el az előadás, bár a slusszpoén kicsi egy háromórás játék végére, a néző elégedetten térhet haza, azt kapta, amit vart.

CSOKONAI ATTILA

Dimenziók

címmel tartotta legutóbbi bemutatóját a Szegedi Egyetemi Színház. Az előadás valóságos házi szerzőt avatott, hiszen a színházi játékok (nehezen lehetne a hagyományos skálán kikeresni a műfaját) Ács János írta s egyben rendezte is.

Az Egyetemi Színház teljes egészében magáénak vallja a produkciót — mondta Paál István, az együttes vezetője. Nem afféle „partizánakció” volt, minden tekintetben együttesünk törekvéseit szolgálja.

Le kell szögezni annak lehetőségét és jogosultságát, hogy mint néző más láttam, mint amit a szerző láttatni akart, hogy véleményem eltér bármely nézőtársamétól. Mondandóm kizárólag személyes, nem hivatalos, nem old meg esetleges dilemmákat, csupán reflektálni igyekszik, a beavatottság álaratát is nélkülözve.

Ami az első látásra kiderült: a darab nem a hagyományos dramaturgiai szerkesztés ívében épült. Jelenetek, étdívek logikus sorának tekinthetjük. Ha négy szerkesztési egységet határolok el, akkor mondhatom, hogy az egyes „jelenetekben” a négy szereplő egyike-egyike megkülönböztető funkciója lép és szertartásosan végigjátssza a kulcsképeket, a kabát fölvevését. Az első szereplő magatartásában a nyers, agresszív és demagóg hatalomra ismerhetünk. A kabát kifordításával a második „főszereplő” a hatalom jellegének azonosságát és különbözőségét, módosulását jelzi. Ez a második szerep egy „köztes” magatartás, közbesső fokozatként utal már bizonyos fejlődésvonala. Ez talán az emberi kommunikáció, szorosabbban a beszéd, valamint a kapcsolat-teremtés, a beilleszkedés problémáját érinti. Harmadikként a női

CS. A.

vánjuk bemutatni, emellett októbertől szeretnénk beindítani kísérleti jazz-koncerteket.

— Mi a véleményetek az egyetemi hallgatók és a jazz kapcsolatáról?

— Számunkra ez igen fontos kérdés. Nem kívánjuk szelektálni a jazz iránt érdeklődők körét, hiszen kategóriákat mereven felállítani képtelenség. Mégis a jazz sajátossága az, hogy kiválasztja közönségét. E tekintetben a leginkább értő fülekre az egyetemisták között találunk, muzsikának itt van a legtermékenyebb talaja. Mi egy olyan szoros kontaktust szeretnénk kiépíteni a jazz-t kedvelőkkel, amely több a „közönség” és a pódiumon álló „előadó” viszonyánál.

— Hallhatnánk valamit befejezésül az eddigi eredményeitekéről?

— Együttesünk működésének egyik legnagyobb elismerése a Salgótarjánban kapott aranydiploma. A KI MIT TUD-on II. helyezett értünk el. Jártunk külföldön, Jugoszláviában, ahol egy gitárfesztiválon fellépésünknek a közönség-díjjal jutalmazták. Ugyanitt tv. és rádiófelvételt is készítettek velünk. Hazai rádiófelvételünk is van, számszerűen négy. Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy az egyetemi-klub zenekara lehettünk.

MILASSIN LÁSZLÓ